

**Acte de lliurament de la medalla d'honor del Parlament
al senyor Adolfo Pérez Esquivel**

Í N D E X

Lliurament

de la medalla d'honor del Parlament, en la categoria d'or,
al senyor Adolfo Pérez Esquivel (p. 3)

La moderadora

Senyores i senyors, benvinguts al Parlament de Catalunya.

Lliurament de la medalla d'honor del Parlament, en la categoria d'or, al senyor Adolfo Pérez Esquivel

Tot seguit començarà l'acte de lliurament de la medalla d'honor del Parlament, en la categoria d'or, al senyor Adolfo Pérez Esquivel. Els preguem que desconnectin els aparells de telefonia mòbil. Moltes gràcies.

(Pausa. La coral Primavera per la Pau canta Els segadors.)

Molt bona tarda, siguin benvinguts. La cambra catalana lliura avui la seva màxima distinció, la medalla d'honor del Parlament, en la categoria d'or, al senyor Adolfo Pérez Esquivel.

En primer lloc, té la paraula la senyora Imma Folchi, secretària general del Parlament de Catalunya, que llegirà l'acord de la Mesa pel qual li és atorgada aquesta medalla.

La secretària general

«La Mesa del Parlament, en sessió tinguda el dia 15 de novembre de 2005, a proposta del president, ha acordat d'atorgar la medalla d'honor del Parlament, en la categoria d'or, al senyor Adolfo Pérez Esquivel, per la seva trajectòria en defensa dels drets humans i de la pau, per la seva activitat a favor dels pobres i de la no-violència, i per la seva contribució i mediació en la resolució pacífica de conflictes.

»Palau del Parlament, 15 de novembre de 2005.

»La secretària primera, Anna Miranda; el president del Parlament, Ernest Benach.»

(Aplaudiments.)

La moderadora

Gràcies, senyora Folchi. Té ara la paraula el senyor Arcadi Oliveres, que ens parlarà de la figura d'Adolfo Pérez Esquivel.

El Sr. Arcadi Oliveres i Boadella

Molt honorable senyor president del Parlament de Catalunya, antic president del Parlament de Catalunya, senyores diputades, senyors diputats, altres representants del poble de Catalunya, amigues i amics, evidentment, és per a mi una extraordinària satisfacció poder celebrar avui aquest acte d'homenatge dels representants del poble de Catalunya a una figura, a una persona entranyable, com és l'Adolfo Pérez Esquivel. Estic especialment agraït que el president Benach em demanés que fes la glossa de la persona homenatjada, li ho agraeixo particularment, encara que sé que ell també, per experiència personal i arran d'una visita a l'Argentina, en sap molt, i probablement fins i tot més que jo, de l'activitat present del senyor Pérez Esquivel. De tota manera, m'ho han demanat, estic content de fer-ho, i a

continuació els presentaré una mica quines són, per mi, les raons –set, perquè sàpiguen una mica quina serà la durada– que crec que són pertinents perquè el senyor Pérez Esquivel sigui avui guardonat; el senyor Benach potser n'apuntarà d'altres.

En primer lloc, voldria dir que el senyor Pérez Esquivel és, i d'una manera fonamental, un defensor de l'Amèrica Llatina, del que ell anomena Abia Ayala. Recordo quan vàrem tenir el gust de conèixer-lo, just cronològicament aquesta setmana fa trenta anys. L'Adolfo Pérez Esquivel va visitar Catalunya el mes d'abril de l'any 1976; concretament va venir a Montserrat a una trobada d'un moviment per la pau anomenat Pax Christi, que en aquell moment es trobava reunit a Montserrat. I arran d'aquesta visita va venir precisament en nom de Serpaj, que era el Servicio Paz y Justicia de l'Amèrica Llatina, del qual ell era en aquell moment el secretari general, per a parlar-nos de la tristíssima situació que patien alguns països oprimits per la dictadura. Ens va parlar del cas de Xile, ens va parlar del cas de l'Uruguai i ens va parlar del cas de Brasil.

I, just poques setmanes després que ens parlés d'això, ell, en retornar a l'Argentina, es va trobar amb la dictadura del seu propi país, que va significar un empresonament immediat i un pas de gairebé un any per una terrible cella a la unitat número 9 de La Siberia, a prop de Buenos Aires, on va quedar aïllat i va patir en carn pròpia la situació de presó. En sortir-ne al cap d'un temps, es va exiliar a l'Equador, i des d'allí va continuar treballant amb força per l'Amèrica Llatina; no només per l'Amèrica del Sud, també per l'Amèrica Central. Recordo un dejuni seu a Washington per a demanar la fi de la guerra a El Salvador; recordo també altres activitats en honor del bisbe Romero, i l'Amèrica Llatina, sens dubte, ha estat sempre en el seu cor.

Per això ens va alegrar extraordinàriament que, arran d'una de les seves darreres visites –la penúltima, si no ho recordo malament– a Catalunya, que va tenir lloc el mes de juliol de l'any passat, coincidís, aquesta data, amb el fet que el Parlament argentí hagués aprovat en aquell moment l'anul·lació de la llei d'obediència deguda i l'anul·lació de la llei del punt final.

Aquesta seria, per tant, una primera i importantíssima raó darrere la figura de l'estimat Adolfo. Però, com he dit abans, hi han set raons que penso que són importants per a defensar aquesta medalla d'or.

La segona de les raons és el treball professional que ha fet l'Adolfo –encara em comentava fa un moment que el continua fent–, que vincula l'art amb el compromís. Ell professionalment és arquitecte, és també escultor i és també pintor, i és professor en universitats argentines; a part d'algunes matèries de ciències socials, és professor d'aquests temes. Mai no ha deixat, malgrat la seva feina, la tasca professional d'escultor, de pintor. Els que ho vulguin veure poden passejar per algunes esglésies europees; tindran ocasió de contemplar un viacrucis que s'ha fet famós i que està repetit en moltes de les esglésies. Potser alguns d'ells fins i tot han vist una imatge entranyable, el *cristo del poncho*, que ha esdevingut una imatge de rellevància absoluta, i vull aprofitar –no estaria bé no fer-ho en aquest moment– per agrair-li personalment que fa vint-i-cinc anys me'n

fes una còpia autografiada per a mi mateix. Li'n vull donar les gràcies en aquesta ocasió.

Però no únicament és un pintor que em fa pintures a mi; evidentment, és un escultor del qual aquí a Barcelona tenim un tresor. Si vostès passegen pel remodelat Poblenou, per un lloc que s'anomena «els Jardins de Gandhi», al carrer d'Espronceda cantonada amb Lluïa, veuran que allà hi ha una escultura de Gandhi feta per l'Adolfo, que vàrem poder inaugurar deu fer dos anys o dos anys i mig, més o menys vinculada als esdeveniments del Fòrum que es van produir en aquella zona i en aquell moment.

L'Adolfo continua –ara mateix acaba d'arribar de Galícia– treballant en escultura, continua treballant en pintura, no ha abandonat mai la seva tasca d'artista, però sempre representant imatges que ens convencen a tots.

La tercera raó per la qual penso que l'Adolfo Pérez Esquivel mereix plenament la medalla que ara li atorgarem –vaja, no la hi atorgaré jo, la hi atorgarà el Parlament de Catalunya– és, sens dubte, la dignitat, l'enorme dignitat amb què ha dut damunt seu els vint-i-cinc anys de premi Nobel. Ha coincidit que, precisament el desembre passat, es van commemorar els vint-i-cinc anys del lliurament que li va ser fet a Oslo del premi Nobel de la pau.

El premi Nobel, com vostès saben, es designa el mes d'octubre i es lliura el mes de desembre. Del desembre de l'any 80 al desembre de l'any 2005, són exactament vint-i-cinc anys d'una càrrega feixuga, una càrrega feixuga que ell no ha oblidat en cap moment. Durant aquests vint-i-cinc anys no sé quantes voltes deu haver fet al món, sens dubte moltíssimes, però sempre intentant defensar allò que de vegades, una mica sorneguera, en diem «causes perdudes», que no ho són, sinó que són causes esperançades: ha treballat pel deute extern, ha recolzat els fòrums socials mundials, i fins i tot sabem –i ho sabem de prop, i aquests dies s'ha recordat– que una de les tasques com a Nobel va ser, als anys vuitanta, una tasca d'intermediació en el tema del que aleshores es pensava que seria una treva d'ETA, que ha tardat força anys més a arribar i que, sens dubte, ara ha estat el moment de fer-ne esment, perquè hem començat una nova etapa que esperem que sigui degudament fructífera.

Ha estat un premi Nobel dut amb dignitat no només arreu del món, com els acabo de dir, sinó també dins el seu país. Pensin que Adolfo Pérez Esquivel, a més de les moltes coses que els estic dient, és també responsable d'unes aldees infantils, que no ho hem d'identificar amb el que aquí en diem aldees infantils, però sí unes aldees infantils que recullen nanos abandonats de moltes ciutats argentines, als quals es dona una formació professional, i fins i tot, quan cal, se'ls dona l'aliment, moltes vegades, necessari. Ell no ho ha abandonat, i no únicament no ho ha abandonat, sinó que s'hi dedica amb un enorme fervor. Vaig tenir ocasió d'acompanyar-lo en la visita d'alguna d'aquestes aldees, que malauradament algunes d'elles van quedar destruïdes per gent fanàtica, no fa pas gaires mesos.

Aquesta seria, per tant, la tercera de les raons: la dignitat amb què ha conduït el premi Nobel. Però encara hi ha més raons.

La quarta, jo la vincularia amb el fet que l'Adolfo s'ha identificat sempre, ell mateix, com a cristià i no violent. Sé que aquest és un país laïc i que aquesta és una institució laica, però permetin-me dir que l'Adolfo es declara cristià i es declara ferventment no violent. Es declara seguidor d'en Gandhi, seguidor de Martin Luther King, seguidor d'una persona que ha tingut molt propera, que és Elder Camara, i ha dit sempre una cosa que a mi em fa pensar molt: senzillament, «Déu no mana». Aquesta expressió és fonamental i és darrere la seva història i darrere la seva actitud; actitud religiosa, actitud cristiana, actitud no violenta, que a més ha demostrat que sap viure bé, que sap viure en companyia de la seva família, que moltes vegades l'ha acompanyat –en aquesta ocasió no voldria oblidar la presència del seu fill Ernesto, que tenim aquí a primera fila; altres vegades ha vingut acompanyat d'altres membres de la família–, i sempre ens ha demostrat, una mica, quina és la seva manera d'entendre la família, d'entendre el món i de practicar d'una manera directa aquesta fe cristiana en què ell creu.

La sisena de les raons que crec que s'hauria de considerar és que l'Adolfo Pérez Esquivel és un bon analista polític. Els puc presentar –algú de vostès potser hi tindrà interès– un llibre recentment editat aquí a Catalunya, *Una gota de temps*, en què l'Adolfo Pérez Esquivel, a part de fer una crònica vital dels molts anys que ha portat aquest premi Nobel al damunt, també ens presenta d'una manera clara el que seria, una mica, el seu pensament polític. Fa crítiques severes al Consell de Seguretat de les Nacions Unides –no perquè no se les estimi, sinó perquè les troba mancades–, fa una crítica a la doctrina de seguretat nacional, fa una sèrie de crítiques a les dictadures, també fa crítiques econòmiques –parla de les oligarquies, parla d'un tema en el qual treballa molt, que és el del deute extern, parla moltes vegades críticament de les privatitzacions en el seu país–, fa una anàlisi econòmica i política, en la qual evidentment no entraré, però que voldria esmentar també en aquesta petita glossa.

I el setè dels elements que penso que és important de considerar en aquesta personalitat de l'Adolfo Pérez Esquivel és –i suposo que això és el que ens ha conduït a tots aquí– el fet que és un amic de Catalunya. Com els he dit fa un moment, fa exactament trenta anys va visitar Montserrat, vàrem tenir el gust de conèixer-lo, però no per això ha deixat de tenir contacte amb nosaltres. L'any 1977, precisament perquè sabíem el seu empresonament, li vàrem atorgar el memorial Víctor Seix, Memorial Joan XXIII, atorgat per l'Institut Víctor Seix de Polemologia, una petita institució creada arran de la mort de Víctor Seix –familiars seus i la seva vídua són aquí presents–, i des d'aquell moment ell mateix ens va fer constar que un petit premi, si volem molt petit, lliurat des de Catalunya fa por a les dictadures militars. I això va ser un bon element de contacte, que va establir, jo penso, una entranyable amistat amb l'Adolfo, que ha durat després durant molt temps i que, en certa manera, va quedar consagrada amb aquest premi Nobel que li va ser atorgat l'any 1980.

Precisament, voldria fer un petit esment, gairebé entranyable i personal, d'aquest any 1980. Com els he dit, per Nadal, molt pocs dies abans de Nadal, li va ser lliurat a Oslo el premi Nobel de la pau. Recordo que em va telefonar i em va dir el dia 22 o 23 de desembre: «No tinc

temps de tornar amb la meva esposa i amb els meus fills a Buenos Aires. És massa a prop de Nadal, i si arribo a Buenos Aires no hi haurà ningú perquè és la canícula estiuenca, de manera que he decidit passar el Nadal amb vosaltres a Barcelona.» I la gent de l'Institut Víctor Seix varem tenir la sort de gaudir a la taula de Nadal d'un premi Nobel acabat de consagrar, la qual cosa sempre ens ha fet extraordinàriament contents i ho recordem d'una forma entranyable els amics, els companys i els familiars.

Però no va acabar aquí la presència de l'Adolfo a Catalunya. Tres anys més tard, en una de les múltiples visites –no els les detallaré totes, no faltaria sinó–, concretament a la població de Sant Cugat, i arran d'un esdeveniment casual, com era la celebració dels Tres Tombs, es va convenir que en aquell moment podria tenir lloc, podria començar a Sant Cugat la Universitat Internacional de la Pau. No voldria en aquest moment deixar d'esmentar la persona que va ser darrere aquesta operació i que, malauradament, ens ha abandonat fa un parell de mesos. Es tracta de Frederic Roda, el qual molts d'aquesta sala coneixem, que va ser precisament qui va vincular la presència d'Adolfo Pérez Esquivel a Sant Cugat amb la iniciació d'aquesta Universitat de la Pau, que ara ja fa vint-i-dos o vint-i-tres anys que fa el seu recorregut.

Ha continuat venint, ha fet molts amics, alguns d'ells d'una manera constant el van acompanyant, i –permetin-me que ho digui– Montserrat Ponsa i Toni Torra són persones que constantment estan amb ell quan ve aquí a Catalunya. I recordo fins i tot que la darrera de les visites que va fer, que, si no vaig errat, va ser l'octubre passat, va coincidir amb l'aprovació, pocs dies després, de l'Estatut en aquesta mateixa casa que avui ens acull; i ell, amb una tasca pionera extraordinària, va ser qui va encapçalar un document –que després varen signar persones com José Saramago, persones com Rigoberta Menchú, altres premis Nobel, persones que no són premis Nobel però molt considerades, com Federico Mayor Zaragoza– que recolzava aquell Estatut que ens va agradar a tots, que ens va entusiasmar en aquest edifici, aquell dia 30 de setembre. Va ser una de les últimes accions que va fer.

Ell ha tingut sempre una presència notable a Catalunya. Alguns dels amics que el varen conèixer ja l'han abandonat; no només Frederic Roda, també voldria esmentar en aquest moment Joan Gomis, que va ser molts anys president de Justícia i Pau, molt amic seu. Però, en tot cas, aquesta presència a Catalunya és important i agradable.

I ja voldria acabar –perquè sé que el temps és curt i vostès no desitzen pas que m'allargui gaire– dient que, malgrat totes aquestes facetes que els acabo d'explicar de l'Adolfo Pérez Esquivel, i malgrat la visió que ha tingut moltes vegades de la dura realitat del món, el que ell ens ensenya sempre és que té molta esperança, basada en primer lloc en l'ètica, basada en les seves profundes conviccions, basada sobretot en les accions socials. I ell ens diu –i amb això voldria acabar–, en aquest llibre que els acabo d'esmentar, una frase que en honor seu diré en castellà: «Del clamor de los pueblos surgen los imprevistos históricos.»

Muchas gracias, Adolfo. Moltes gràcies a tots vostès.
(Aplaudiments.)

La moderadora

Moltes gràcies, senyor Oliveres. I –ara sí– arriba el moment solemne del lliurament de la medalla. El molt honorable president del Parlament de Catalunya, el senyor Ernest Benach, lliurarà la medalla d'honor del Parlament, en la categoria d'or, al senyor Adolfo Pérez Esquivel.

(Forts aplaudiments.)

El senyor Adolfo Pérez Esquivel té la paraula. Tiene la palabra, por favor.

El Sr. Adolfo Pérez Esquivel

Señor presidente del Parlamento, Ernesto Benach, querido amigo Arcadi, a todos ustedes, legisladores, legisladoras presentes, en primer lugar muchísimas gracias por este honor. Quería señalar algunas cosas.

Cuando recibí el premio Nobel de la paz y todas estas distinciones, tengo que decir una vez más que no lo asumí a título personal: lo asumí en nombre de los pueblos de América Latina, de todos aquellos que luchan, que construyen la paz día a día, en un proceso de transformación profunda de nuestras sociedades, en un mundo plagado por la violencia, la intolerancia y los conflictos que hoy estamos viviendo en muchas partes del mundo.

Cuando oía hablar a Arcadi me acordaba de un gran amigo, un gran luchador, que no está físicamente en este momento pero está presente: me refiero a Frederic Roda, que con esa visión, hace muchos años, comenzó a pensar en la Universitat de la Pau en Sant Cugat del Vallès y que ha marcado muchas cosas en esa conciencia de construir nuevos paradigmas de vida, nuevas posibilidades aquí en Cataluña, pero también en el mundo.

Yo quiero agradecerles este homenaje, esta distinción que me otorgan, pero vuelvo a decir, vuelvo a señalar en nombre de quiénes la asumo. Creo que hoy estamos pasando momentos históricos muy particulares. Aquí en España hoy los periodistas creo que tienen notas, diría monotemáticas, casi, de hablar de esta nueva posibilidad en el País Vasco. Me parece muy importante poder avanzar en la construcción, en la resolución de los conflictos, en estos nuevos paradigmas de vida. Esperemos que esto se desarrolle en bien de todos. Yo vengo de un continente plagado por la violencia, como es América Latina, pero también con mucha fuerza, con mucha esperanza, con mucho sentido de vida.

Hay un puente de hermandad entre Cataluña y América Latina. No puedo dejar de recordar que en los momentos más duros de nuestras luchas hemos recibido mucho la solidaridad y el apoyo del pueblo catalán –yo soy un sobreviviente gracias a la solidaridad internacional–, y también esto nos ha fortalecido en la lucha, que tenemos que llevarla donde sea necesario. Una lucha donde tenemos que enfrentar los conflictos, una lucha cotidiana para superar los problemas del hambre, de la pobreza, de la marginalidad y de todo esto que vivimos todos los pueblos, que es esta violencia en una globalización que impone el pensamiento único, y este pensamiento único es la muerte de las culturas, es la muerte de las identidades.

Ustedes aquí en Cataluña nos han dado un ejemplo de lo que es el fortalecimiento del pensamiento propio, de las lenguas, de las culturas, de la autodeterminación, del derecho de los pueblos. Y muchas veces tenemos presente esta búsqueda permanente de la identidad, de la memoria, y digo de una memoria que no es para quedarnos en el pasado, sino que la memoria nos ilumina el presente, porque es a través del presente donde podemos generar y construir la vida. Así que quiero compartir con ustedes lo que siempre comparto con los pueblos: mucha fuerza, mucha esperanza, y hasta la victoria siempre.

Gracias.

(Aplaudiments.)

La moderadora

Moltes gràcies. Muchas gracias, senyor Pérez Esquivel, y, como decía usted, ojalá que la memoria nos ilumine siempre el presente para no cometer errores del pasado.

Té ara la paraula el molt honorable president del Parlament, el senyor Ernest Benach i Pascual.

El president

Molt bona tarda, senyor Pérez Esquivel, senyor Arcadi Oliveres, il·lustres membres de la Mesa, president, portaveus dels grups parlamentaris, diputades, diputats, molt honorables expresidents del Parlament, senyores i senyors. Em plau, doncs, adreçar-los unes paraules per a cloure aquesta cerimònia de lliurament de la medalla d'honor del Parlament de Catalunya. És evident que aquest és un acte important i és una gran satisfacció acollir-lo en el moment que s'atorga la màxima distinció, la medalla d'honor del Parlament de Catalunya.

És obligat començar agraint al senyor Adolfo Pérez Esquivel les amables paraules que ens ha adreçat, les paraules plenes de contingut que ens ha adreçat, i felicitar-lo, evidentment, per la concessió de la medalla. Aquesta medalla vol ser un reconeixement a trajectòries personals compromeses amb els drets civils, amb els drets cívics, culturals, polítics, econòmics o de qualsevol altra mena; un guardó que reconeix la feina de persones que han destacat en la lluita constant i duradora per la defensa dels drets fonamentals arreu del món, totes elles amb un horitzó comú: millorar la vida dels altres. Aquest, evidentment, és el cas del senyor Pérez Esquivel.

Permetin-me que els llegeixi unes paraules que ens ha fet arribar el president de la Fundació Cultura de Pau, Federico Mayor Zaragoza. El senyor Mayor Zaragoza ens diu: «Com m'hauria agradat poder assistir avui a l'acte de lliurament de la medalla d'honor del Parlament, en la categoria d'or, a Adolfo Pérez Esquivel! No puc ser-hi present, i per això us envio aquestes línies. Adolfo Pérez Esquivel és molt més que un premi Nobel de la Pau, concedit merescudament pel seu exemplar, valent i inspirador comportament en els moments més obscurs i sanguinaris de la deplorable dictadura argentina. És el temple permanent, el compromís infatigable, la infinita capacitat de resistència contra tota forma d'injustícia i opressió. És, si voleu, un premi Nobel permanent.» Això ens deia, ens diu Federico Mayor Zaragoza.

M'agradaria proposar-los, ni que sigui breument, alguns temes per a la reflexió. Els voldria parlar d'algunes qüestions que em semblen importants per a construir la societat de futur i que, sens dubte, el guardonat d'enguany ens evoca.

Els valors i el compromís social que han guiat el treball com a servidor de la pau del senyor Adolfo Pérez Esquivel són indispensables en els nostres dies. La seva és una recerca constant de la dignitat humana de l'única manera possible: denunciant les injustícies per a aconseguir una societat més humana i equitativa per a tothom; una dignitat, la de les persones, la de les comunitats, la dels pobles, que esdevé condició necessària, juntament amb la justícia, per a assolir una societat no violenta i en pau. Aquestes dues condicions són necessàries aquí i en qualsevol lloc, i cal continuar treballant per elles a qualsevol part del món; també al nostre país.

Permetin-me que m'aturi uns instants a parlar-los de pau, del destí final que hauríem de tenir com a ciutadans i com a poble: la construcció, precisament, d'una societat lliure i en pau.

La pau és una forma d'interpretar les relacions socials i una forma de resoldre els conflictes que la mateixa diversitat de la societat fa inevitables. I quan els parlo de conflictes, evidentment, no em vull referir només al conflicte purament bèl·lic, sinó també, i principalment, a la contraposició d'interessos entre persones o grups, a les diferents formes d'entendre el món, perquè aquesta és l'arrel de la qual neix la violència i la que massa vegades ens impedeix trobar solucions. I no cal mirar gaire lluny per a comprovar-ho.

Històricament –i això d'alguna manera ens fa sentir propers a Adolfo Pérez Esquivel–, el poble català s'ha definit com un poble compromès amb la pau, un poble solidari compromès amb la pau. Ja al segle xi, amb les assemblees de pau i treva de la ciutat de Toluges, el primer referent del parlamentarisme europeu, Catalunya va optar per la via de la negociació, del pacte. Des de llavors tenim una llarga trajectòria en el diàleg i en el pacte com a forma de resoldre conflictes. Ho fèiem ja al segle xi, i ho continuem fent ara. Ho proven diferents declaracions institucionals d'aquest Parlament; ho prova una ciutadania que els darrers anys s'ha manifestat repetidament a favor de la pau, del final de la violència, tant la que té lloc a l'altra part del món com la que malauradament ens ha tocat de ben a prop.

Els catalans i les catalanes, doncs, som gent de pau; gent de pau però sense renunciar a mantenir-nos fermes en les nostres idees i en la nostra identitat, com la persona a la qual avui retem homenatge. Ell n'és un exemple, entre d'altres coses perquè ens ha demostrat que malgrat que parlar de pau, llibertat, justícia o democràcia pot semblar utòpic, i en molts casos segurament ho és, la utopia d'aquestes paraules també pot tenir significats concrets, pot esdevenir tangible i real; o, dit d'una altra manera, depèn de nosaltres fer d'aquesta utopia una realitat. Perquè –no ens enganyem–, la pau, la construïm cada dia. Perquè la pau no es pot imposar; ha de créixer en cadascun de nosaltres. Perquè la pau s'ha d'expandir a través dels nostres actes i de les nostres actituds. Perquè la pau és, en definitiva, el nostre comportament del dia a dia.

Ho va expressar d'una manera brillant el mateix Mayor Zaragoza, i permetin-me que el torni a esmentar: «Si vols la pau, ajuda a construir-la amb la teva conducta quotidiana. Si vols la pau, demostra la teva solidaritat compartint més i millor, posant a disposició dels altres part del teu temps, dels teus mitjans, dels teus recursos, dels teus coneixements.» És possible construir la pau cada dia, i ho és essent respectuosos amb els altres, amb les seves decisions, obrint els ulls a la realitat que ens envolta, la dels nostres carrers, prenent petites decisions, fent petits gestos, somrient i ajudant els nouvinguts en lloc de mirar-los amb por o desconfiança, o amb accions tan senzilles com deixar el seient de l'autobús a una persona que el pugui necessitar més que nosaltres. Moltes vegades, cada dia, podem fer la nostra petita contribució, podem aportar el nostre petit gra de sorra per a construir la pau. És el gran valor de les petites coses que massa sovint obviem, precisament perquè són petites, però que al mateix temps són indispensables.

És per la suma de totes aquestes actituds quotidianes, dels compromisos personals i de vida dels ciutadans i ciutadanes que creuen de veritat, amb fets, amb les seves accions diàries, en la cultura de la pau, que les nostres societats són una mica més humanes. Perquè els pobles avancin ens cal gent d'aquesta mena, ens calen treballadors i treballadores de la pau.

Però la cultura de la pau significa també reduir les asimetries del desenvolupament humà, acabar amb la pobresa i posar fi a l'explotació dels éssers humans. Aquests que acabo d'anomenar són tres grans reptes; uns reptes molt més complexos que requereixen compromisos entre les institucions, entre els governs. N'hi ha d'altres, per descomptat, però aquests són tres perills que amenacen greument la pau i el desenvolupament de tot el món.

Els demano, doncs, que treballem tots junts per a evitar-ho i que siguem conscients que la solució es troba, en part, també a les nostres mans. Nosaltres, totes les ciutadanes i tots els ciutadans, tenim el deure moral de respectar i fer respectar els drets humans, drets polítics, econòmics, socials i culturals, tot i que el repte no és pas petit i el camí és ple de dificultats. En el fons, el que anhelem és això: trobar un camí de futur per a les societats, un camí que necessàriament ha de ser no violent, que garanteixi el ple respecte i la promoció dels drets humans i les llibertats fonamentals per a tothom.

Reprement el fil, voldria fer encara un darrer apunt més sobre la pau. La construcció de la pau és un procés llarg, que implica un canvi de mentalitat individual i col·lectiva. En aquesta transformació l'educació té un paper fonamental, perquè incideix en la construcció dels valors dels que seran els futurs ciutadans. Aquests tipus de canvis evolutius de gran abast, tot i que són lents, són els que tenen un caràcter més irreversible, i en aquest sentit l'escola hi contribueix amb la construcció de noves maneres de pensar. I en aquests valors cal incloure la participació de les persones en allò que els clàssics en deien *res publica*, la cosa pública, la participació política, la implicació en el nostre entorn, com a element essencial per a construir el nostre futur en un món en pau.

En els nostres temps, en plena revolució de les comunicacions, en una etapa determinada pels nous reptes que planteja la societat, com ara la globalització —un fenomen, d'altra banda, impossible d'aturar que ha canviat el nostre entorn i, per tant, també ens està canviant a nosaltres—, en aquest context de canvis, deia, continua havent-hi gent que no té veu, gent privada de participar, persones que no tenen accés a aquesta capacitat expressiva primordial. La participació en les decisions de la comunitat és part de la nostra llibertat, és una competència que permet el ple desenvolupament de la vida pública i institucional.

Tenim, doncs, un repte urgent: fer que tothom pugui exercir la seva llibertat d'una manera plena i efectiva per mitjà de la participació social. Als països rics, això significarà treure de la passivitat i de l'aïllament molts ciutadans que viuen completament aliens als afers públics. Als països pobres, estendre la participació vol dir acabar amb l'analfabetisme, amb l'explotació en condicions inhumanes, amb la violència, amb la misèria, amb l'opressió política.

La globalització no pot ser només econòmica. Cal també, i d'una manera urgent, una globalització de la dignitat i de la justícia. I sóc de l'opinió que amb les aportacions del conjunt de la societat, escoltant les opinions diverses i contraposades, tenint en compte tothom, amb el diàleg cívic, trobarem la sortida als problemes essencials del nostre món, de l'Estat on vivim, del nostre país, també de les ciutats i els pobles que ens acullen; problemes que de vegades ens poden semblar irresolubles, però que no ho són —no ho són. Això sí, cal voluntat, no defallir, perquè no és fàcil, perquè el de la pau és un camí llarg i difícil. Ho expressava d'una manera magnífica Miquel Martí i Pol: «Sigueu tenaços, que la lluita és molt dura. La pau no és un cop de vent sobtat, sinó la pedra en la qual cada dia cal esculpir l'esforç de conquerir-la.»

No voldria cloure aquest acte sense remarcar la profunda amistat del nostre guardonat, el senyor Pérez Esquivel, amb Catalunya, com ja s'ha explicat. La seva valentia, la seva tenacitat i, si em permeten dir-ho així, la seva tossuderia són les mateixes amb què el poble català ha escrit la seva pròpia història. El seu és un exemple molt valuós per a tots nosaltres. Com a president del Parlament li vull donar les gràcies; gràcies per no defallir en la lluita contra les injustícies, gràcies per fer-nos veure que la solidaritat i l'esperança en un món millor i més lliure poden esdevenir reals. Ell és un exemple, un dels noms de pau que a poc a poc van canviant la història de la humanitat; una història —fixem-nos-hi— massa sovint escrita per homes de guerra, no més homes, i de guerra. Per sort, cada vegada més, aquesta mateixa història, l'escriuen homes i dones de pau, homes i dones de pau com Adolfo Pérez Esquivel.

Moltes gràcies.

(*Aplaudiments.*)

La moderadora

Gràcies, president. I, abans de cloure aquest acte institucional, els convidem a escoltar el recital que ens oferirà el cor de cambra de la coral Primavera per la Pau,

de Mataró, sota la direcció de Genís Mayola. Hi ha hagut alguns canvis en el programa que vostès tenen, i, per tant, el recital estarà compost per les peces següents: *Diré la pau*, un fragment de Miquel Martí i Pol; la segona cançó que interpretaran és *La guerra que vin-*

drà, de Bertolt Brecht; la tercera cançó, *Te quiero*, de Mario Benedetti, i acabarà aquest recital amb *Diguem no*, de Raimon.

Enhorabona una vegada més al guardonat, i, a tots vostès, gràcies per la seva assistència. Bona tarda.